

ACTRICE **MALOU GORTER** OVER **KRAS**

Topcast speelt Nederlandse toneelklassieker

Van 2009 tot 2016 was actrice Malou Gorter verbonden aan het Noord Nederlands Toneel. Veel van haar prachtige (hoofd)rollen vonden hun première in de Stadsschouwburg van Groningen. Ze speelde onder andere een hartverscheurende

Medea en zette een fenomenale prestatie neer met haar vertolking van Birgitte Nyborg in de marathonvoorstelling *Borgen*, waarvoor ze werd genomineerd voor de Theo d'Or. Op woensdag 28 november is Malou weer eventjes terug 'in Stad', met de voorstelling *Kras*, onder regie van Paul Knieriem. ►

FOTO: ANNELEEL LOUWES | TEKST: YVON VAN APELDOORN

► **Vertel eens iets over de voorstelling?**

"Het gaat over een vrouw van tegen de zeventig, Ina, gespeeld door Marlies Heuer, bij wie herhaaldelijk wordt ingebroken. Steeds opnieuw wordt haar huis overhoop gehaald, maar er mist nooit iets. Ze krijgt door deze situatie wel ineens veel bezoek van haar kinderen. Judith Herzberg schreef het toneelstuk op basis van een monoloog die ze richtte aan haar inbreker, nadat er bij haar zelf was ingebroken."

Maar er mist dus nooit iets? Wordt er dan wel echt ingebroken?

"Dat is het leuke, het is multi-interpretabel. Omdat er nooit iets lijkt gestolen wordt de suggestie gewekt dat Ina het zelf doet. Haalt ze haar eigen huis overhoop, omdat ze aandacht wil? Is ze aan het dementeren? Gaat ze sterven? Het zou allemaal kunnen, maar het doet er niet toe, het wordt in het midden gelaten. Het stuk gaat vooral over familie en relaties. Over dat je binnen een familie niet promoveert, dat je eigenlijk nooit loskomt van je positie in het gezin. En de spanning die dat oplevert. Er is bijvoorbeeld een prachtige scène met Ina en haar zoons, waarin je voelt dat ze nog steeds de kinderen van hun moeder zijn, ook al weten ze dat ze inmiddels voor haar moeten zorgen."

Welke rol speel jij?

"Ik speel Do, het oudste kind van Ina, haar enige dochter, naast drie zoons. Do zorgt het meest voor haar moeder. Heel traditioneel eigenlijk. Hoewel ze behoorlijk bemiddeld zijn heeft het gezin iets armoedigs: geen van de vier kinderen heeft zelf kinderen, bijvoorbeeld. De oudste zoon heeft wel hondjes. En de jongste zoon is milieuactivist, die maakt zich voornamelijk druk om plastic verpakkingen."

Ik ben nog aan het uitzoeken hoe ik mijn personage precies ga vormgeven. Iemand stuurde me een documentaire, waarin drie mantelzorgers werden gevolgd. Met name één vrouw, die voor haar demente moeder zorgde, raakte me. Die moeder was er vroeger niet echt voor haar geweest, je voelde verdriet in die relatie. Ik dacht: wat maakt nou dat dit me zo aangrijpt? Tot me ineens opviel dat de vrouw haar moeder *nóóit* aankijkt in de documentaire. Ze kijkt haar nooit in de ogen! Dat zou bijvoorbeeld een mooie ingang kunnen zijn om die rol te spelen. Ik weet nog helemaal niet of ik dat ga doen hoor, dus schrijf dat maar niet op, want dan denken mensen in de zaal straks: hee, ze kijkt tóch, haha."

"Maar dat vind ik dus mooi aan toneelspele, dat je altijd een hoop studie doet. Bij het NNT dompelden we ons zelfs helemaal onder in de wereld die we gingen behandelen, het hoorde bij wat we social engineering noemden, maar ook wanneer je minder nadrukkelijk maatschappelijke dingen aan het uitvogelen bent duik je altijd in een onderwerp, het is altijd een soort onderzoek."

Kras is een productie van de Toneelschuur in Haarlem, waar je bent opgegroeid. Voelt dat als thuiskomen?

"Jazeker. Sterker nog, ik heb heel lang, van mijn twaalfde tot mijn achttiende, in de garderobe van de Toneelschuur gewerkt. Ik was er ontzettend vaak, en heb er heel erg veel voorstellingen gezien. Eigenlijk is dat het begin geweest van mijn opleiding. Zo voelt dat echt. Dus het is echt fantastisch om straks in de Toneelschuur de première te spelen."

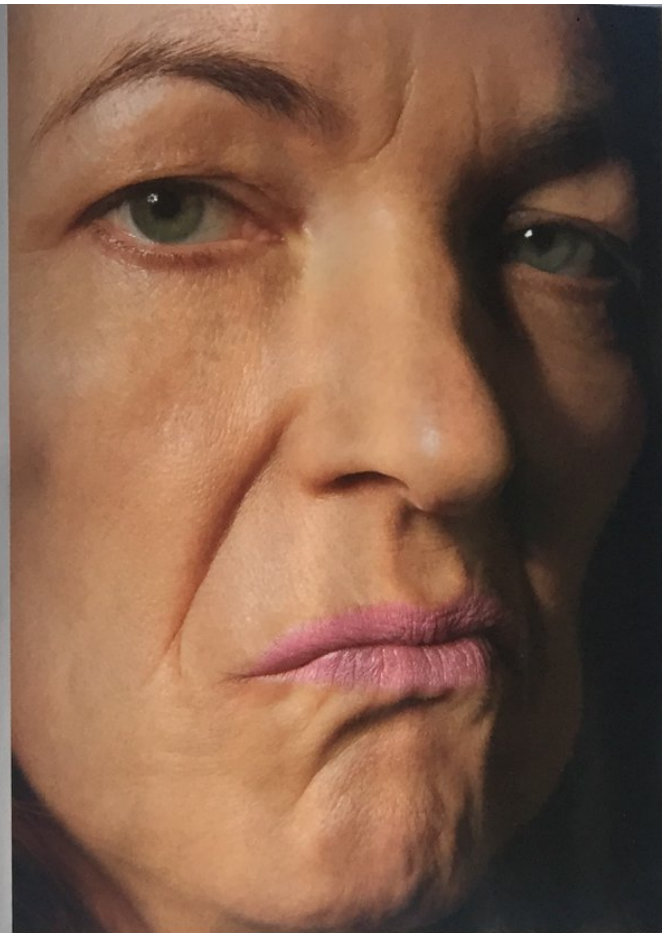
"Wat ik ook leuk vind is dat ik met niemand van deze cast ooit eerder op het toneel heb gestaan. Alleen met Marlies Heuer, maar dat was omdat ik een rol van haar overnam. Ik ontmoet allemaal nieuwe mensen, nu ik weer aan het freelancen ben. Ik had daarvoor natuurlijk heel lang bij het NNT gespeeld, met veelal dezelfde acteurs. In die tijd ging ik ook bijna nooit naar het theater om anderen te zien spelen, omdat de kinderen nog klein waren en ik het gewoon echt te druk had. Zeker de laatste twee jaar in Groningen, ten tijde van de repetities voor *Borgen*, toen mijn gezin al was terugverhuisd naar Amsterdam. Ik repeteerde door de week, was in het weekend bij de kinderen en zat tussendoor vooral veel en lang in de trein."

Maar het was wél leuk in Groningen, hè?

"Ja, het was echt heel leuk in Groningen!"

Nog even over *Borgen*. Tien uur aan toneeltekst uit je hoofd leren. Hoe. Doe. Je. Dat? Dat vergt een discipline die mij boven de pet gaat.

"Eigenlijk ben ik best een op-het-laatste-momentwerker, een deadlinewerker. Maar ik weet blijkbaar wanneer ik echt moet beginnen. En als ik ben begonnen word ik heel pragmatisch en dan komt het goed. Ik heb natuurlijk vaker hoofdrollen gespeeld, dat geeft altijd een extra verantwoordelijkheid. Het gekke is, hoe drukker ik het heb, hoe beter het gaat. Nu bijvoorbeeld heb ik het ook hysterisch druk, ik ben niet alleen de tekst aan het leren voor deze voorstelling, maar ook aan het filmen, voor een serie die vanaf half november door de NPO wordt uitgezonden (*Oogappels*, over ouderstress en puberleed, red.). Maar dat gaat dus prima. Dat moet ook wel; ik kan natuurlijk niet bij de ene klus gaan zitten zeuren dat ik zo moe ben van de andere klus."

Tijdens de repetities voor *Borgen* werd je moeder ziek.

"Ik ben bang geweest dat ze in die tijd zou sterven. Maar ze heeft het nog een jaar volgehouden. Ze heeft zelfs de voorstelling nog kunnen zien. De laatste maand van haar leven verbleef ze in een hospice. Ik had het toen gelukkig iets minder druk en kon veel bij haar zijn."

En daar zijn we weer terug, bij dat zorgen voor je moeder.

"Ja, aan die laatste periode met mijn moeder moet ik ook veel denken nu, tijdens de repetities. Zorgen voor je moeder heeft iets heel raars. Want je blijft haar kind. Mijn wijze vriendin Ola Mafaalani zei: 'Je moet de moeder van je moeder worden. Die rol moet je op een bepaald moment aannemen.'"

"Kras is overigens helemaal geen zwaar stuk hoor, integendeel! Het is vooral heel grappig. Een komedie. De regisseur, Paul Knieriem, houdt erg van mimespelers. Spelers die een uitvergrote werkelijkheid kunnen neerzetten met hun fysiek. Keja Klaasje Kwestro en Jan-Paul Buijs bijvoorbeeld, die doen dat geweld. Niet grotesk, maar wel aangezet. Ik geef tegenwoordig les aan de Mime-opleiding, op de Amsterdamse Academie waar ik zelf de Toneelschool heb gedaan. Mime is een heel mooie benadering van theater; veel meer vanuit het lichaam dan vanuit het woord. Het levert vaak mooie, eigenwijze toneelspelers op. Ik gebruik overigens wel af en toe tekst in mijn lessen; het bloed kruipt waar het niet gaan kan." ✖

Toneelschuur Producties

Kras /
Judith Herzberg

Paul Knieriem neemt spectaculair afscheid bij Toneelschuur Producties met een groot ensemblestuk, op de planken gebracht door een achtkoppige topcast met onder anderen Malou Gorter, Marlies Heuer, Keja Klaasje Kwestro en Jan-Paul Buijs. Na *Troje Trilogie* kiest de regisseur opnieuw voor een Nederlandse toneelklassieker: *Kras*, dat Judith Herzberg in 1988 schreef. Knieriem noemt Herzberg "een van de grootste toneelschrijvers van ons taalgebied. Zij weet met hele alledaagse taal een ongekend poëtische wereld op te roepen, die zowel geestig en herkenbaar als zeer pijnlijk is."

Zo ook in *Kras*, dat gaat over een inbreker die elke nacht het grachtenpand van Ina, een gescheiden vrouw van tegen de zeventig, overhoop haalt. Wonderlijk genoeg wordt er nooit iets vermist. Is er wel sprake van inbraak? In ieder geval krijgt Ina nu elke dag haar kinderen te zien. Maar die zijn te druk met hun eigen problemen.

In november ontvangt Judith Herzberg uit handen van koning Willem Alexander de Prijs der Nederlandse Letteren 2018. Paul Knieriem volgt per 1 januari Liesbeth Coltof op als artistiek leider van de Toneelmakerij.

► **woensdag 28 november, 20.15 uur**
Stadsschouwburg